

Wilno: magia historii

Są miejsca magiczne na ziemi, ale drugiego takiego jak Wilno – nie ma...

■ JAROSŁAW DUMANOWSKI

Wilno było i jest miastem magicznym, niezwykle ważnym dla wszystkich zamieszkujących je dziś i dawniej narodów. W wielu językach nazwa miasta nad Wilią i Wilenką brzmi swojsko i przywołuje na myśl długą, wspólną historię zamieszkujących ją narodów. Litewski Vilnius dla Polaków jest Wilnem, a według Żydów, Białorusinów i Rosjan nazywa się Vilna.

Dzisiejsza, ponad półmilionowa stolica Litwy jest dynamicznie rozwijającym się,

nowoczesnym miastem ze wszystkimi zaletami i wadami współczesnej metropolii. O niezwykłości i niepowtarzalności Wilna rozstrzyga jednak jego historia i to, co po niej zostało. To wileńskie kościoły, pałace, kamienice i wąskie uliczki starego miasta sprawiają, że do malowniczo położonego miasta nad Wilią masowo ściągają dziś turyści nie tylko z Polski, Rosji, pobliskiej Skandynawii, ale i całej Europy. Zespół zabudowy Wilna został w 1994 roku wpisany na listę Światowego Dziedzictwa UNE-

Fot. 1. Wieża Zamku Górnego

Fot. 2 Wieża telewizyjna.

SCO i od tej pory znany jest już na całym świecie.

Po dawnym Zamku Górnym i średniowiecznym Wilnie zostało dziś niewiele (miasto zostało doszczętnie zniszczone przez Rosjan w 1655 roku). Mimo, że murowany zamek wzniesiono w czasach wielkiego księcia Witolda, to pozostała po nim wieża, a także góra, na której się ona znajduje, noszą imię Giedymina, twórcy państwa litewskiego w XIV wieku. Powiewająca na wieży Giedymina flaga litewska uświadamia wszystkim rolę historii i pamięci o własnym niepodległym państwie.

Oprócz średniowiecznej Wieży Giedymina nad miastem góruje wieża telewizyjna. Pierwsza przypomina o początkach państwa litewskiego, druga jest dla Litwinów bolesnym wspomnieniem o obrońcach niepodległości poległych w 1991 roku. Masowe manifestacje rozpoczęte po ataku oddziałów radzieckich na wieżę przyniosły Litwinom uznanie ich ogłoszonej rok wcześniej niepodległości.

U stóp Góry Giedymina, obok katedry, rozpościerał się renesansowy Zamek Dolny. Imponujący zespół budowli był związa-

Fot. 3. Odbudowywany Zamek Dolny

ny przede wszystkim z osobą Zygmunta Augusta, ostatniego wielkiego księcia litewskiego z dynastii Jagiellonów. Odbudowywana obecnie dawna rezydencja litewskich władców ma zostać siedzibą prezydenta Litwy.

Fot. 4 Cerkiew św. Paraskiewy. Obecny gmach wzniesiono po powstaniu styczniowym w ramach akcji rusyfikacyjnej obejmującej wówczas całą Litwę. Prawosławne cerkwie istniały jednak w tym miejscu od średniowiecza, a Wilno zawsze było i jest ważnym ośrodkiem kultu prawosławnego.

Fot. 5. Uroki starego Wilna to nie tylko wspaniale odnowione i doskonale utrzymane zabytki, ale także liczne malownicze i zaniedbane zakątki. Nierzadko o kilka kroków od głównych ulic i turystycznych szlaków możemy się natknąć na zaskakujące w tym otoczeniu widoki.

Fot. 6. Znaný wśród katolików na całym świecie obraz Ostrobramskiej Matki Miłosierdzia.

Fot. 7. Ostra Brama. Jeden z najlepiej rozpoznawalnych symboli Wilna.

Fot. 8. Kościół św. Piotra i Pawła na Antokolu to najszlachetniejsza budowla barokowa w Wilnie. Ufundował go hetman Michał Kazimierz Pac dla uczczenia wyzwolenia miasta spod okupacji rosyjskiej w 1660 roku. Na fasadzie, powyżej balkonu widnieje napis: Regina Pacis funda nos in pace (Królowo pokoju, zachowaj nas w pokoju). Gra słów z nazwiskiem fundatora pokazuje nam niepokromioną dumę i pychę magnata.

Fot. 9. Na tle skąpanej w zachodzącym słońcu wileńskiej katedry widnieje sylwetka wielkiego księcia Giedymina, twórcy historycznej Litwy. Przebudowana w stylu klasycystycznym bazylika to najważniejszy kościół Wilna i Litwy. Po jej zamknięciu w 1950 roku zwrócono ją w wiernym dopiero w 1989 roku.

Fot. 10. Orszak przebierańców świętujących zapusty i żegnających się z karnawalem.